

§§ ЩО ПОТРІБНО ЗРОБИТИ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ДІЄВОГО *E-CASE MANAGEMENT SYSTEM* ДЛЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ¹

Електронна система управління кримінальними провадженнями (eCMS) покликана вирішити організаційні проблеми, які існують в процесі досудового розслідування, зокрема, корупційних правопорушень, і таким чином зробити його більш повним, швидким та неупередженим. З метою належного впровадження системи потрібно створити нову та змінити чинну нормативно-правову базу України, оскільки вона не повною мірою забезпечує функціонування eCMS. З цією метою Верховній Раді України необхідно взяти до уваги ключові рекомендації дослідження:

1. eCMS для розслідування корупційних правопорушень *має вводитись шляхом ухвалення закону*, на підставі якого будуть внесені подальші зміни до нормативно-правових актів, які регулюють питання функціонування органів, де буде функціонувати система (НАБУ, САП, ВАКС), та кримінального процесуального законодавства;
2. Закон, яким вводиться eCMS, необхідно погодити з органами суддівського самоврядування (ВРП), щоб *зaproвадження системи не сприймалось як неправомірне втручання в роботу суддів* Вищого антикорупційного суду.
3. Необхідно внести зміни до Конституції України щодо порядку призначення Директора НАБУ. Оскільки, *держателем eCMS виступатиме саме НАБУ*, визнання цього органу неконституційним може серйозно вплинути на функціонування системи.

¹ Рекомендації ґрунтуються на висновках дослідження «Правові аспекти введення електронної системи управління кримінальними провадженнями (e-Case Management System) у кримінальний процес щодо корупційних правопорушень».

4. *Для повноцінного функціонування еСМС Кримінальний процесуальний кодекс України потребує незначних доповнень.* Більшість необхідних змін пов'язані з процесом доказування (ст. 23 «Безпосередність дослідження доказів», ст. 104 «Протокол», ст. 105 «Додатки до протоколів», глава 6 «Повідомлення», ст. 358 «Дослідження документів»), поданням матеріалів, скарг, заяв, клопотань та інших передбачених законом процесуальних документів та ознайомленням з матеріалами кримінального провадження в суді (ст. 35 «Автоматизована система документообігу суду», ст. 221 «Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення», ст. 290 «Відкриття матеріалів іншій стороні», ст. 317 «Матеріали кримінального провадження (кримінальна справа) та право на ознайомлення з ними»).
5. Чинне законодавство дозволяє обробляти інформацію, яка містить державну таємницю, в інформаційно-телекомунікаційних системах, тому еСМС за наявності технічної можливості може містити матеріали негласних слідчих (розшукових) дій. Однак, у процесі створення комплексної системи захисту інформації для роботи з державною таємницею в еСМС, *варто звернути увагу на проблеми організаційного характеру.*
6. У процесі внесення змін до кримінального процесуального законодавства, Верховній Раді України слід чітко *визначити порядок доступу* сторони захисту до матеріалів кримінального провадження, які міститимуться в еСМС. Адже за умов доступу до таких матеріалів виключно зі спеціально-обладнаних приміщень в НАБУ, САП чи ВАКС може бути порушений принцип рівності перед законом і судом (ст. 10 КПК України).
7. *еСМС створюється для системи органів НАБУ, САП і ВАКС.* Однак залишається відкритим питання формату розгляду матеріалів з еСМС у суді касаційної інстанції. Рекомендується залучити до процесу розробки законодавчих змін та до роботи еСМС Верховний Суд (Третю судову палату Касаційного кримінального суду Верховного Суду).

Київ, 2020